Vragen van het lid Van Miltenburg aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, bij diens afwezigheid gesteld aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mevrouw Van Bijsterveldt-Vliegenthart, en aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over **het bericht ″Homoafkeuring bijzondere scholen mag″**.

□

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Voorzitter. Een homoseksuele leraar kan zich melden, maar ik denk niet dat hij wordt aangenomen; de beleidslijn waarin dit soort kwesties wordt neergelegd, wordt nu geschreven: dit stelde de bestuursvoorzitter van de islamitische basisschool As Siddieq in een interview met de Volkskrant. Met andere woorden: ″homoseksuele leraren zijn niet welkom en dit zal in ons personeelsbeleid worden vastgelegd″.

Dit is voor de VVD-fractie onacceptabel. Het weigeren van een homoseksuele leraar vanwege het feit dat hij homo is, is in strijd met de Algemene wet gelijke behandeling. Ik heb daarom over de betreffende islamitische school Kamervragen gesteld aan minister Rouvoet. Ik vroeg hem om de uitspraken van de bestuursvoorzitter te veroordelen en om sancties te treffen tegen een kennelijk weigerbeleid tegen homoseksuele docenten.

Ik heb de antwoorden inmiddels binnen en wie schetst mijn verbazing: de minister is niet van plan om actie te ondernemen tegen deze school, terwijl deze overduidelijk in strijd met de wet handelt. Ook zegt de minister dat het weigeren van homo's op een school weliswaar niet mag vanwege het enkele feit van homoseksuele gerichtheid, maar hij zegt niet dat het ook niet mag omdat een docent bijvoorbeeld een homoseksuele relatie heeft of samenwoont. Dit terwijl dat toch duidelijk door het kabinet is uitgesproken bij de behandeling van de Algemene wet gelijke behandeling en de enkelefeitconstructie. De minister schaart zich dus maar voor een deel achter de Algemene wet gelijke behandeling en is selectief in zijn bewoordingen. Daarmee lijkt hij de wet anders te duiden dan destijds is afgesproken.

Ik vraag de bewindspersonen daarom vandaag twee zaken. Ten eerste wil de VVD dat de wet onverkort wordt gehandhaafd. Een school die het weigeren van homo's omzet in beleidslijnen, moet worden bestraft. Kan de staatssecretaris toezeggen tegen deze school te zullen optreden als het weigeren van homo's daadwerkelijk in personeelsbeleid wordt omgezet?

Ten tweede wil de VVD dat voor eens en voor altijd duidelijk wordt dat er geen onderscheid is tussen homo zijn en het hebben van een homoseksuele relatie. Ook als je een homoseksuele relatie hebt, mag je daarom niet worden geweigerd op een school. Ik vraag de minister van Binnenlandse Zaken of dat juist is. Graag krijg ik een helder en eenduidig antwoord. Het gaat om een principieel punt van onze rechtsstaat, waarin het niet uitmaakt of je man bent of vrouw, homo of hetero, zwart of blank. Een school die dat onderscheid wel maakt, handelt in strijd met de rechtsstaat en dient daarop stevig te worden aangesproken.

□

Staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**: Voorzitter. Hartelijk dank voor de heldere vragen van mevrouw Van Miltenburg. Ik geef even de verdeling aan. Collega Hirsch Ballin zal ingaan op de enkelefeitconstructie en de Algemene wet gelijke behandeling. Ik zal de vragen behandelen die specifiek As Siddieq betreffen.

Er zijn wederom misverstanden ontstaan over de vraag of het scholen is toegestaan om homoseksuele leraren te weigeren vanwege hun seksuele gerichtheid of het hebben van een homoseksuele relatie. Er mag geen misverstand over bestaan dat noch een openbare school, noch een bijzondere school leraren of ander personeel mag weigeren vanwege hun seksuele gerichtheid of het hebben van een homoseksuele relatie. Beweringen die inhouden dat het bijzonder onderwijs volgens de huidige wet homoseksuelen mag weigeren vanwege het hebben van een homoseksuele relatie, geven echt de verkeerde voorstelling van zaken. De minister gaat daar straks uitgebreider op in.

Ik heb de indruk dat het schoolbestuur uit het artikel dat mevrouw Van Miltenburg noemt, niet op de hoogte is van de regels die onder meer zijn neergelegd in de Algemene wet gelijke behandeling. De directeur geeft daar in zijn betoog in ieder geval geen duidelijk beeld van. Daar heeft mevrouw Van Miltenburg echt een punt. Mijn voorganger heeft vorig jaar een handreiking naar de po- en vo-scholen gestuurd, waarvan geen letter onhelder was. Die handreiking zal ik opnieuw richting de school laten gaan. Vanuit OCW zal ik dit met een telefoontje laten begeleiden om duidelijk te maken dat dit de lijnen zijn waarlangs de school volgens de Algemene wet gelijke behandeling dient te handelen.

Dan kom ik op de sancties. Wij kunnen geen bekostigingssancties loslaten op vermeende of werkelijke discriminatie. Dat is geen mogelijkheid in de wet en wij kunnen daar de inspectie op zich niet voor inzetten. Wel ben ik het met mevrouw Van Miltenburg eens dat een personeelsbeleid waarin mensen geweigerd worden omdat zij homo zijn of een homoseksuele relatie hebben, in strijd is met de wet. Dat staat niet onomstotelijk vast in het geval van As Siddieq. De bestuursvoorzitter heeft een uitspraak gedaan over een hypothetische situatie. Ik wijs hem erop dat die hypothetische situatie niet voor mag komen, omdat de wet is zoals die is. In voorkomende gevallen van individuele personen moet er een klacht worden ingediend bij de Commissie Gelijke Behandeling of moet er bij de rechter een procedure worden gestart. Mij zijn geen klachten of meldingen over As Siddieq bekend. De enige ingang voor een bekostigingssanctie is het niet naleven van de voorschriften voor onderwijs. Mijn voormalig collega Dijksma heeft dat bijvoorbeeld in verband met het thema burgerschap gedaan.

□

Minister **Hirsch Ballin**: Voorzitter. Ik zal graag in aansluiting op de klare taal die reeds gesproken is door mijn collega, nog iets zeggen over de handhaving van dit element van onze wetgeving. Het behoort tot de grondslagen van onze rechtsorde dat ieder mens gelijkelijk gerespecteerd en beschermd dient te worden met wat hem of haar eigen is: ras, geslacht, godsdienst,

levensovertuiging en seksuele gerichtheid. Daarom hebben wij de Algemene wet gelijke behandeling.

Ik zou in aanvulling op wat mijn collega heeft gezegd, willen wijzen op de oordelen die de Commissie Gelijke Behandeling, die hiermee is belast, heeft gegeven over precies dit onderwerp. Ik noem twee gevallen, zodat duidelijk blijkt dat hierover door de Commissie Gelijke Behandeling vanuit haar taak duidelijke oordelen zijn uitgesproken. Ik wijs op het oordeel uit 1999 in zaak 38. De commissie oordeelde dat de eisen die een instelling op godsdienstige grondslag mag stellen, niet mogen leiden tot onderscheid op grond van het enkele feit van homoseksuele gerichtheid. Daarbij is gewezen op wat er tijdens de parlementaire behandeling over deze zaak is gezegd. Indien er sprake is van bijkomende omstandigheden, bijvoorbeeld gedragingen die aantonen dat de betrokkene de grondslag van de school in feite verwerpt, dan biedt de wet de mogelijkheid om een belangenafweging te maken. Daarvan is in het geval dat aan de orde was geen sprake geweest, omdat het schoolbestuur er zonder meer van is uitgegaan dat de grondslag van de school en wijze van de functievervulling het mogelijk maakten de sollicitant te weigeren die in een homoseksuele relatie samenwoonde.

Er is ook een meer recent oordeel uit 2007, de 100ste zaak van dat jaar, dat evenzeer duidelijk is. Een instelling van bijzonder onderwijs had in de pers over haar personeelsbeleid verklaard: ook aan leerkrachten worden bijzondere eisen gesteld; homoseksualiteit strookt niet met de uitgangspunten van de school; openlijk homoseksuele leerkrachten zult u hier niet aantreffen. Deze zaak lijkt erg op wat er in dit geval aan de hand is. De commissie heeft geoordeeld dat de school hiermee direct onderscheid maakte op grond van homoseksuele gerichtheid en dat de uitzondering die instellingen van bijzonder onderwijs toekomt niet van toepassing is omdat de school in zijn personeelsbeleid onderscheid maakte op grond van het enkele feit van de homoseksuele gerichtheid.

Dat is klare taal van mijn collega – van mij hopelijk ook – en van de Commissie Gelijke Behandeling.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Voorzitter. Ik dank de regering voor haar antwoord. Ik ben blij dat ik van de voorzitter de gelegenheid heb gekregen om in dit vragenuurtje binnen tien minuten de opheldering te krijgen die ik in mijn schriftelijke vragen had gevraagd van minister Rouvoet en collega's van hem, die deel uitmaken van hetzelfde kabinet als deze bewindslieden maar die geen opheldering hebben gegeven in hun beantwoording.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Het is van de zotte dat een school anno 2010 een homoseksuele leraar kan weigeren omdat diegene bijvoorbeeld gedragingen vertoont die de school niet bevallen. Ik ben blij dat de Kamer daar binnenkort wettelijk een eind aan gaat maken. De staatssecretaris heeft gezegd dat er nog geen praktisch voorbeeld van wat de schoolleiding van As Siddieq heeft gezegd zou zijn. Misschien moet zij er eens een lokhomo op afsturen, dan ziet zij direct dat die niet wordt aangenomen. De regering zou veel krachtdadiger moeten zijn. Er is een motie van mij aangenomen waarin staat dat scholen niet vooraf van hun personeel mogen eisen dat zij de homoseksuele leefwijze afwijzen. Die motie is aangenomen en zou door voormalig minister Plasterk worden uitgevoerd. Hoe zit het daarmee? Er zijn helaas nog steeds scholen die dit soort verklaringen eisen van hun personeel. Ik vind dat een schande.

Staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**: Met de betreffende scholen is inmiddels het gesprek aangegaan. Deze scholen zijn inmiddels ook in gesprek met de Commissie Gelijke Behandeling. Men is ermee bezig. Ik zal zeker de vinger aan de pols houden dat dit ook ergens toe leidt.

Mevrouw **Dezentjé Hamming-Bluemink** (VVD): De VVD-fractie maakt zich er grote zorgen over dat de leerlingen op die school aangeleerd krijgen dat homoseksualiteit onacceptabel is. Daar gaat het natuurlijk om. Onze rechtsorde veroordeelt die discriminatie. Als een imam in Nederland leert dat homoseksualiteit wel geaccepteerd is, waarom gaat de staatssecretaris er dan niet toe over om, zoals ik al vaker heb bepleit, in de kerndoelen expliciet op te nemen dat homoseksualiteit geaccepteerd wordt? Wat gaan de staatssecretaris en de minister eraan doen om minister Rouvoet op één lijn met hen te krijgen? Ik zie namelijk nog enig licht tussen hun standpunten.

Staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**: Ik zie de beantwoording van de minister en mij van zojuist hoogstens in aanvulling op wat minister Rouvoet heeft gezegd, en niet als in tegenstrijd met elkaar. Over het punt van de kerndoelen hebben wij vaak met elkaar gesproken. Uiteindelijk heeft de Kamer steeds in meerderheid gezegd: dat gaan we niet doen omdat we die kerndoelen niet als een boom vol met appels willen hangen; we willen zorgen dat de kerndoelen daadwerkelijk de kern behouden en dat het onderwijs aan de hand daarvan vorm en inhoud krijgt. Die discussie is al een aantal malen gevoerd.

Mevrouw **Dijkstra** (D66): De staatssecretaris zegt dat de Kamer niet wil dat dit wordt opgenomen in de kerndoelen. In de motie-Pechtold van december 2009 is echter duidelijk opgenomen dat de seksuele diversiteit onderricht dient te worden en dat dit punt in de kerndoelen wordt gemoderniseerd en aangescherpt. Wanneer wordt die motie uitgevoerd?

Staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**: Die wens is een andere dan die van mevrouw Dezentjé. Het SLO is hier op dit moment mee bezig. Het SLO is de organisatie die dit type uitwerking doet in overleg met de scholen. Zodra wij daarover informatie hebben, zullen wij de Kamer informeren hoe wij gevolg geven aan de motie.

Mevrouw **Klijnsma** (PvdA): Het is even wennen, nu ik hier voor het eerst sta. Maar dat is ook weer heel leuk. Ik moet alleen beide bewindspersonen wel kritisch ondervragen.

Als ik goed ben ingelicht, heeft minister Rouvoet inderdaad gezegd dat een school op religieuze of levensbeschouwelijke grondslag op deze grondslag gebaseerde opvattingen mag hebben over homoseksualiteit en deze opvattingen in het onderwijs tot uitdrukking mag brengen. Het verbaast mij dan ook niet dat bijvoorbeeld in Utrecht mensen met een homoseksuele geaardheid niet meer plezierig kunnen wonen, als

leerlingen op school dit soort dingen te horen krijgen. Dat baart mij grote zorgen. Ik wil graag van de minister van Justitie horen hoe men in de boezem van het kabinet daarmee omgaat.

Van de staatssecretaris van Onderwijs wil ik graag weten of de Inspectie van het Onderwijs niet een rol dient te spelen, want ook dat vind ik heel erg belangrijk.

Minister **Hirsch Ballin**: Hierover behoeft geen enkel misverstand te bestaan. Ik wil de vraag van mevrouw Klijnsma natuurlijk heel graag beantwoorden. Ik ervaar het ook als een voorrecht dat ik de eerste mag zijn die haar hier een antwoord geeft.

In de boezem van het kabinet bestaat geen twijfel. Ik heb evenals mijn collega's van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap – ik zeg dit namens het kabinet en dus uiteraard namens mijn collega's – duidelijk gezegd dat er geen onduidelijkheid mag bestaan over hetgeen onze rechtsorde vereist. Wanneer wij praten over een vrijheid van een bijzondere school, gaat het om de vrijheid om iets uit te dragen wat bijvoorbeeld ook in het godsdienstonderwijs tot uitdrukking kan komen, wat ook betrekking kan hebben op de levenswijze. Dat mag echter geen afbreuk doen aan dat wat behoort tot de kenmerken van onze rechtsorde – ik ben daar net mijn antwoord ook mee begonnen – en dat is dat geen onderscheid wordt gemaakt binnen ons land en in onze rechtsorde, dat er geen achterstelling mag zijn van wie dan ook wegens wat hem of haar eigen is. Dus ook niet iemands seksuele gerichtheid.

Staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**: Voorzitter. De inspectie ziet toe op burgerschap. Zij ziet erop toe dat dit op een goede manier tot zijn recht komt. De inspectie moet er ook op toezien dat hetgeen onderwezen wordt, binnen de kaders van de rechtsstaat blijft. Daarop is de inspectie veel scherper gaan toezien in de afgelopen jaren. Dat heeft ook geleid, bijvoorbeeld bij As Siddieq, tot de tijdelijke opschorting van de bekostiging door voormalig staatssecretaris Sharon Dijksma. En terecht, want dit hoort op orde te zijn. Wij kunnen inderdaad onze sanctiemiddelen daadwerkelijk gebruiken. Wij hebben bij het laatste inspectieonderzoek geconstateerd dat de zaken weer enigszins op orde gaan komen. Voor het burgerschapsonderdeel is het op orde. Er blijft intensief toezicht op deze school, omdat het nog een zwakke school is. De leerresultaten zijn wel goed, maar processen als de kwaliteitszorg laten nog te wensen over.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Het is helder dat al deze zaken binnen de rechtsorde moeten plaatsvinden en dat de minister op het voorbeeld dat net gegeven werd, zo antwoordt. Tegelijkertijd vraag ik de minister op basis van artikel 23 over vrijheid van onderwijs dat toch wel degelijk scholen een eigen visie mogen geven, ook op dit terrein. Het geldt veel breder, op allerlei terreinen, maar wij gaan toch niet vanuit het Haagse vaststellen wat de visie, ook op dit soort onderwerpen, zou moeten zijn?

Minister **Hirsch Ballin**: Voorzitter. Ik dacht eigenlijk dat ik op dit punt al was ingegaan. Natuurlijk mag een school op godsdienstige of levensbeschouwelijk grondslag overbrengen wat bij die godsdienst of levensovertuiging hoort. Dat betekent echter niet dat in het onderwijs, in de algemene kenmerken die al het onderwijs dient te hebben, afbreuk mag worden gedaan aan wat behoort tot de kenmerken van onze rechtsorde. Dat mag dus niet. Daar ligt de grens.

De heer **Slob** (ChristenUnie): Voorzitter. Ik dank de bewindspersonen voor hun antwoorden, die volgens mij gewoon aansluiten bij de brief die de Kamer eerder ontvangen heeft. Wij hebben nu vooral discussie over de ruimte die er niet zou zijn als het gaat om het voeren van personeelsbeleid. Los van de casus As Siddieq is het misschien ook van belang om scherp te hebben welke ruimte scholen wél hebben voor het voeren van een eigen personeelsbeleid. Kan de minister van Binnenlandse Zaken in dit opzicht bevestigen hetgeen de Raad van State recent in een advies aan de Kamer heeft bekendgemaakt: conform de huidige wetgeving mogen scholen eisen stellen aan hun personeel die betrekking kunnen hebben op omstandigheden die niet rechtstreeks voortvloeien uit de vervulling van de functie binnen de instelling, maar daarvoor wel van belang zijn en dus ook betrekking kunnen hebben op gedragingen van personeelsleden buiten de instelling? Ik denk dat het van belang is dat wij dit met elkaar scherp hebben.

Minister **Hirsch Ballin**: Voorzitter. Die scherpte wordt uiteraard pas ten volle gevonden in het concrete geval. De formulering van de heer Slob, hoezeer deze ook aansluit bij het zinvolle en als wetsuitleg accurate advies van de Raad van State, zou niet mogen worden misverstaan als iets dat afbreuk doet aan wat ik eerder heb gezegd en waarbij ik heb verwezen naar de uitspraken van de Commissie Gelijke Behandeling. Wanneer er aan het enkele feit van homoseksualiteit of samenwonen zulke gevolgen worden verbonden, mensen worden geweerd of uitgesloten van de sollicitatieprocedure, wordt een grens overschreden die in onze wetgeving is getrokken. Daarbij komt het inderdaad aan op de beoordeling van concrete gevallen. Ik heb een paar voorbeelden gegeven uit de uitleg van de wet door de Commissie Gelijke Behandeling. Dat is van belang, gelet op de uitgangspunten van onze rechtsorde waarmee ik mijn antwoord in eerste ronde ben begonnen.

De **tijdelijke voorzitter**: Ik dank beide bewindslieden.